

Hranice volebních obvodů

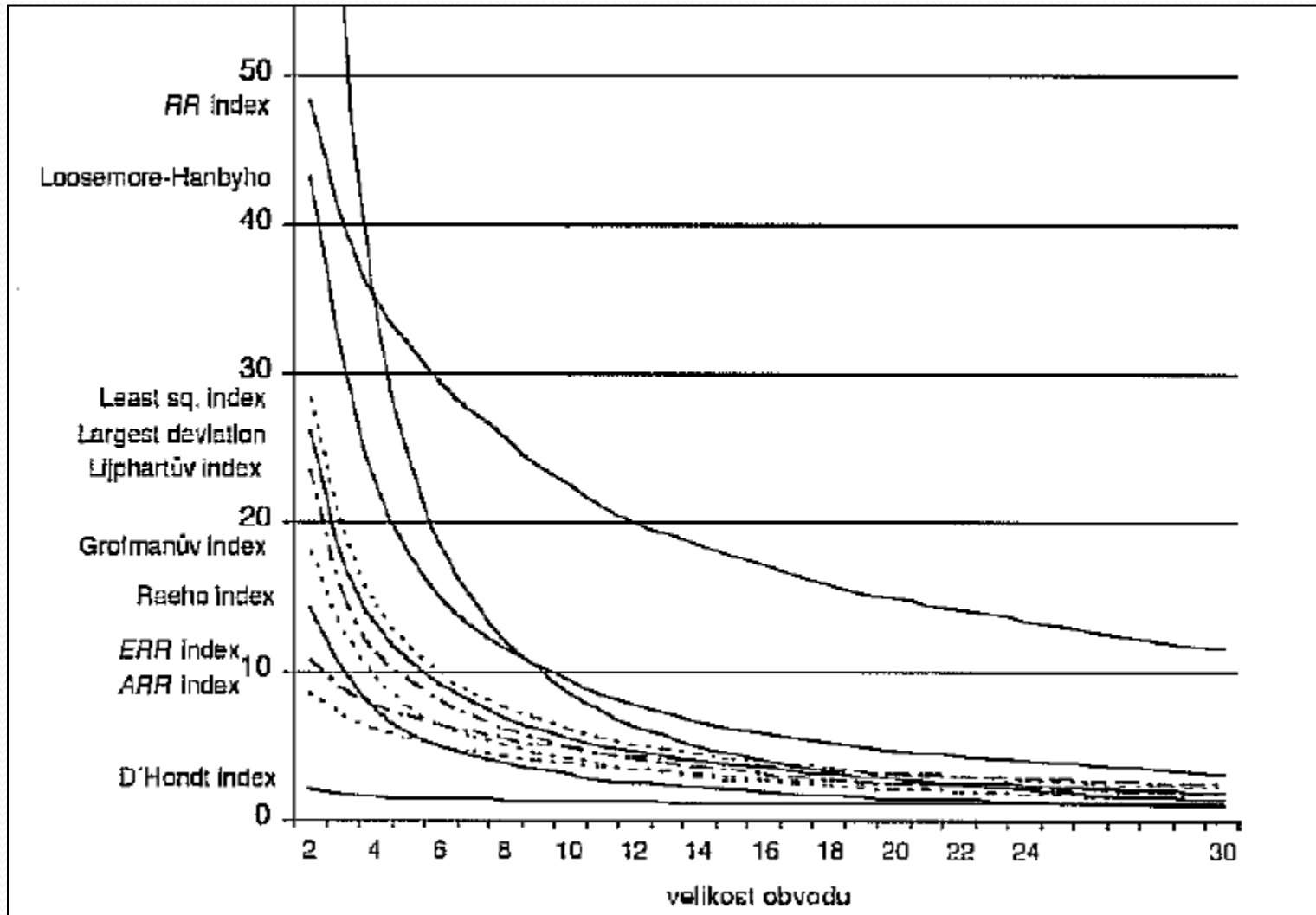
Peter Spáč

14.11.2016

Volební obvody

- Jeden z klíčových parametrů volebních systémů
- Nevyhnutelné dělení na více obvodů v některých systémech (většinové, jeden přenosný hlas)
- Listinné poměrné systémy:
 - Volební obvody jako volba
 - 1 celostátní obvod vs. více obvodů

Volební obvody (Lebeda 2008: 65)

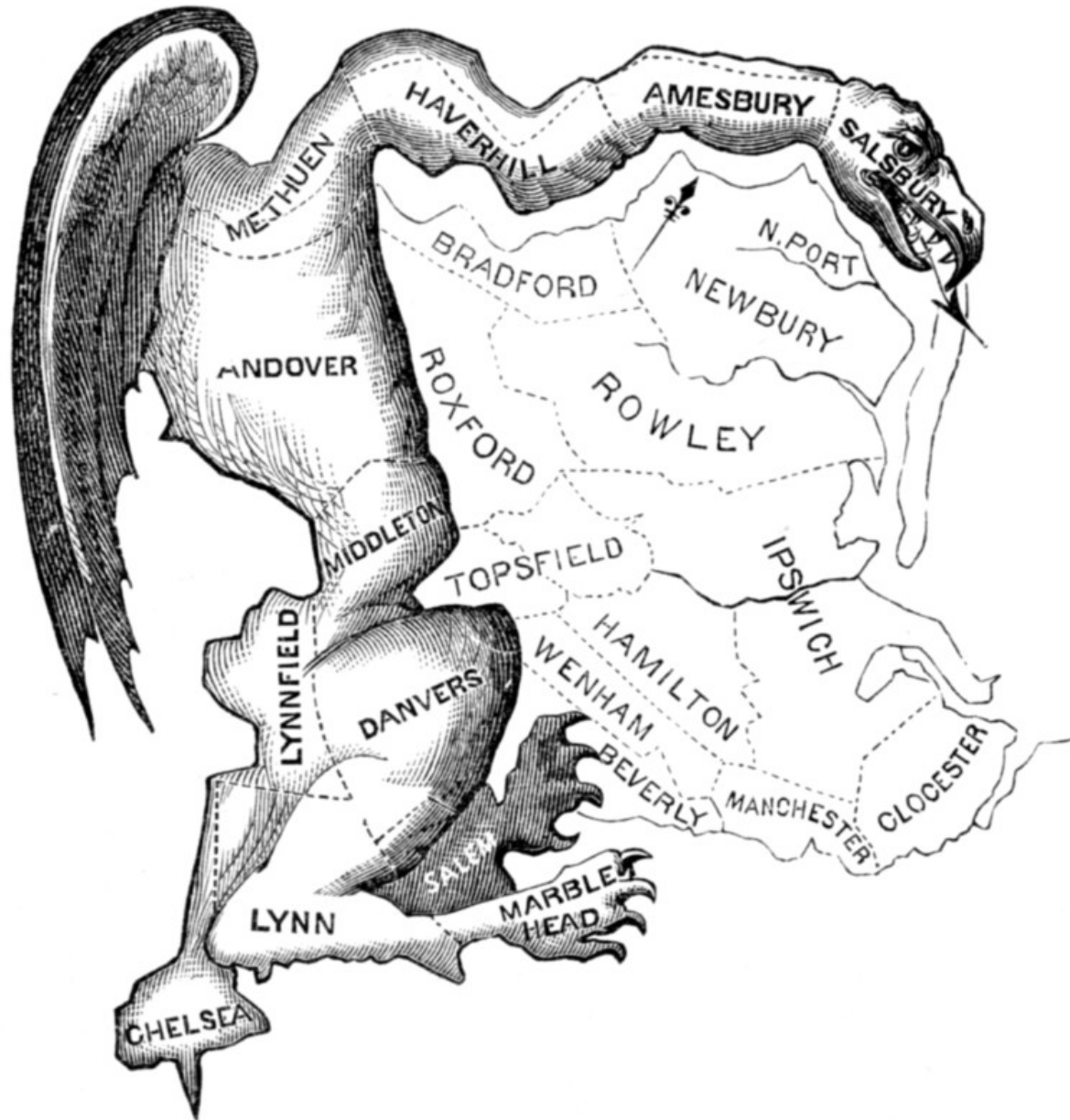

Volební obvody

- Numerické i **geografické** aspekty
- Vymezení hranic obvodů:
 - Obvody nemusí respektovat přirozené hranice
 - Volba hranic má často politické pozadí
- Elbridge Gerry (1744-1814):
 - Guvernér Massachusetts
 - Pojem Gerrymandering

Gerrymandering

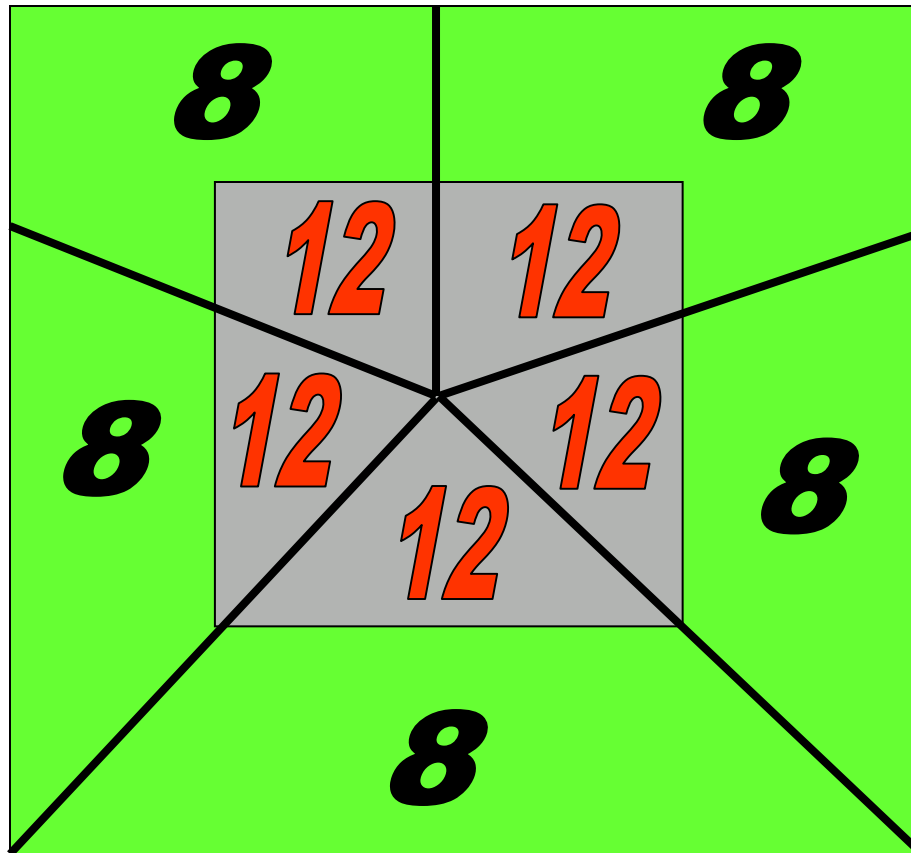
- Taktický přístup při vymezení hranic obvodů
- Cíle:
 - Vhodně rozdělit elektorát do uzavřených jednotek (= obvodů)
 - Vázat voličstvo rivalů do nadbytečně velkých koncentrací
 - Soupeřův potenciál se vyčerpá menším počtem zbytečně vysokých výher
- Z geografického hlediska mohou vznikat absurdní územní jednotky

Gerrymandering

- Klíčové body:
 - Gerrymandering je plně legální proces
 - Nedochozí k porušení rovnosti volebního práva
 - Etické aspekty
 - Politická hra na naivitu

Gerrymandering - příklad

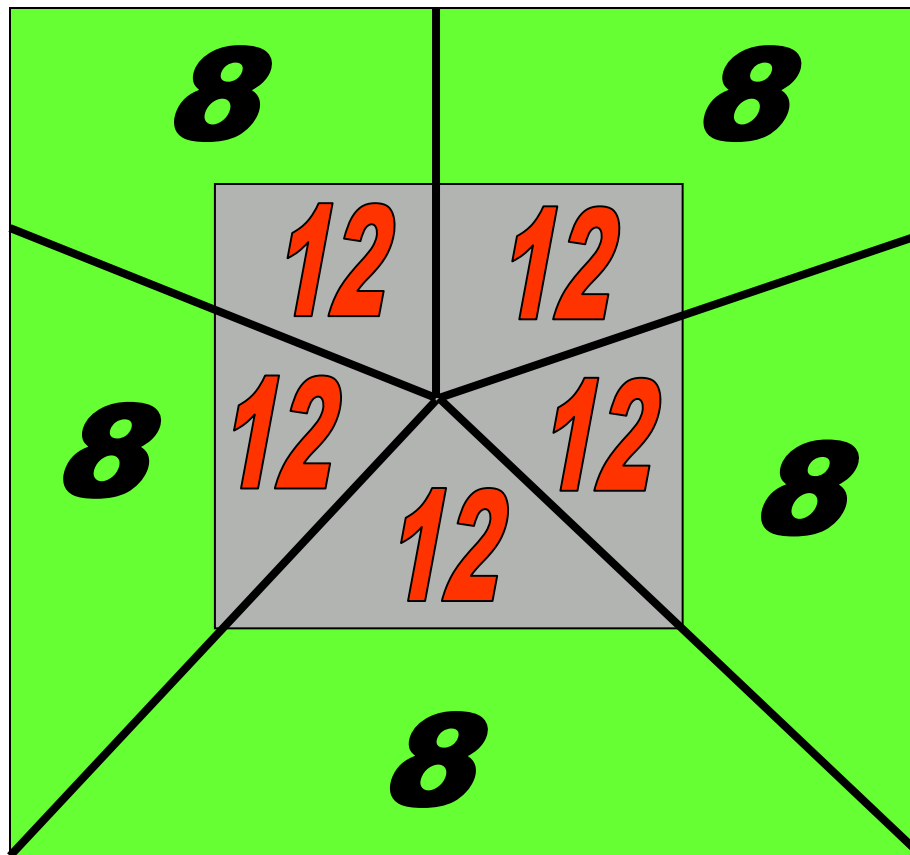

Gerrymandering - příklad

- (Velmi zjednodušená) modelová situace:
 - Náš parlament má 5 poslanců, využíváme většinový volební systém s relativní většinou a jednomandátovými obvody (náš „stát“ se tedy dělí do 5 obvodů, v každém se volí 1 poslanec)
 - Území státu tvoří město (60 obyvatel) obklopené venkovskou oblastí (40 obyvatel)
 - Městští obyvatelé preferují politickou stranu A, venkovští stranu B
 - V současnosti jsou obvody rovnoměrně rozloženy tak, že v každém je zahrnuta 1/5 obyvatelů města i venkova (v přepočtu 12 obyvatelů z města a 8 z venkova), v každém je tedy 20 obyvatelů
 - Výsledek – strana A vítězí ve všech obvodech a poměr mandátů A:B je 5:0

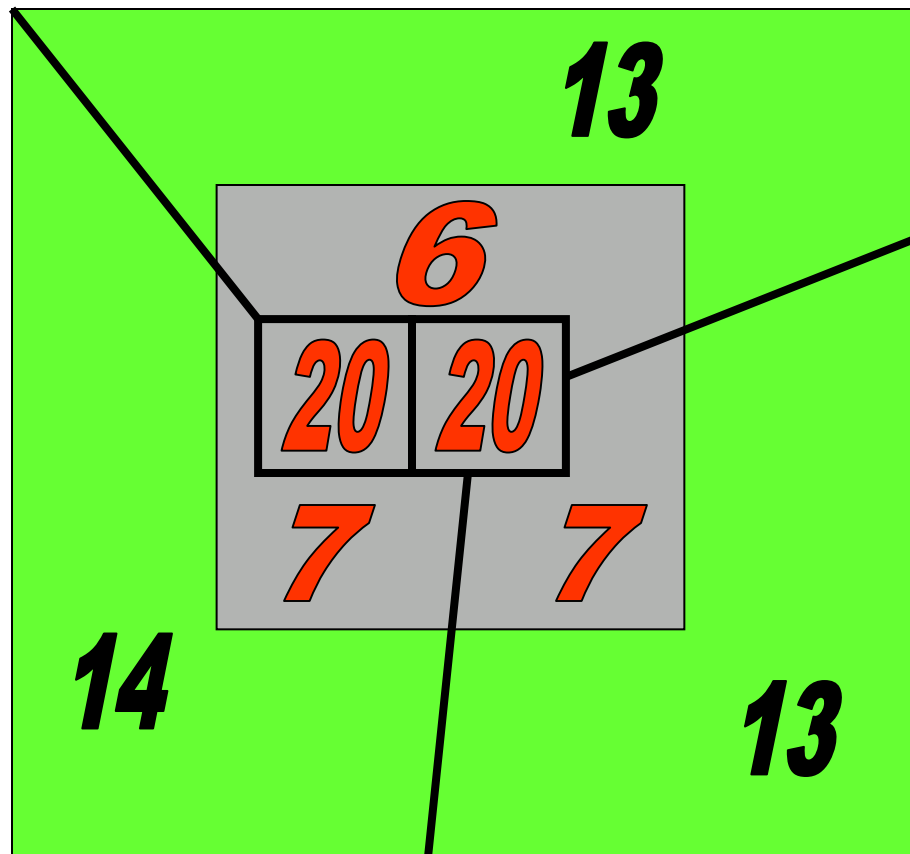
Gerrymandering - příklad

- Současná situace..

Gerrymandering - příklad

- ..a po úpravě

Gerrymandering - příklad

- **Důsledky úpravy:**

- Obvody jsou nadále rovnoměrně zalidněny (20 obyv.)
- Vznikly 2 městské obvody, kde žije 40 městských voličů
- Vznikly 3 obvody s početní převahou venk. voličů

- **Výsledek:**

- Strana A zbytečně výrazně vyhraje ve 2 městských obvodech a prohraje ve 3 zbývajících
- Poměr mandátů A:B se z 5:0 mění na 2:3 (navzdory tomu, že strana B má celkově méně voličů než strana A)

Před úpravou

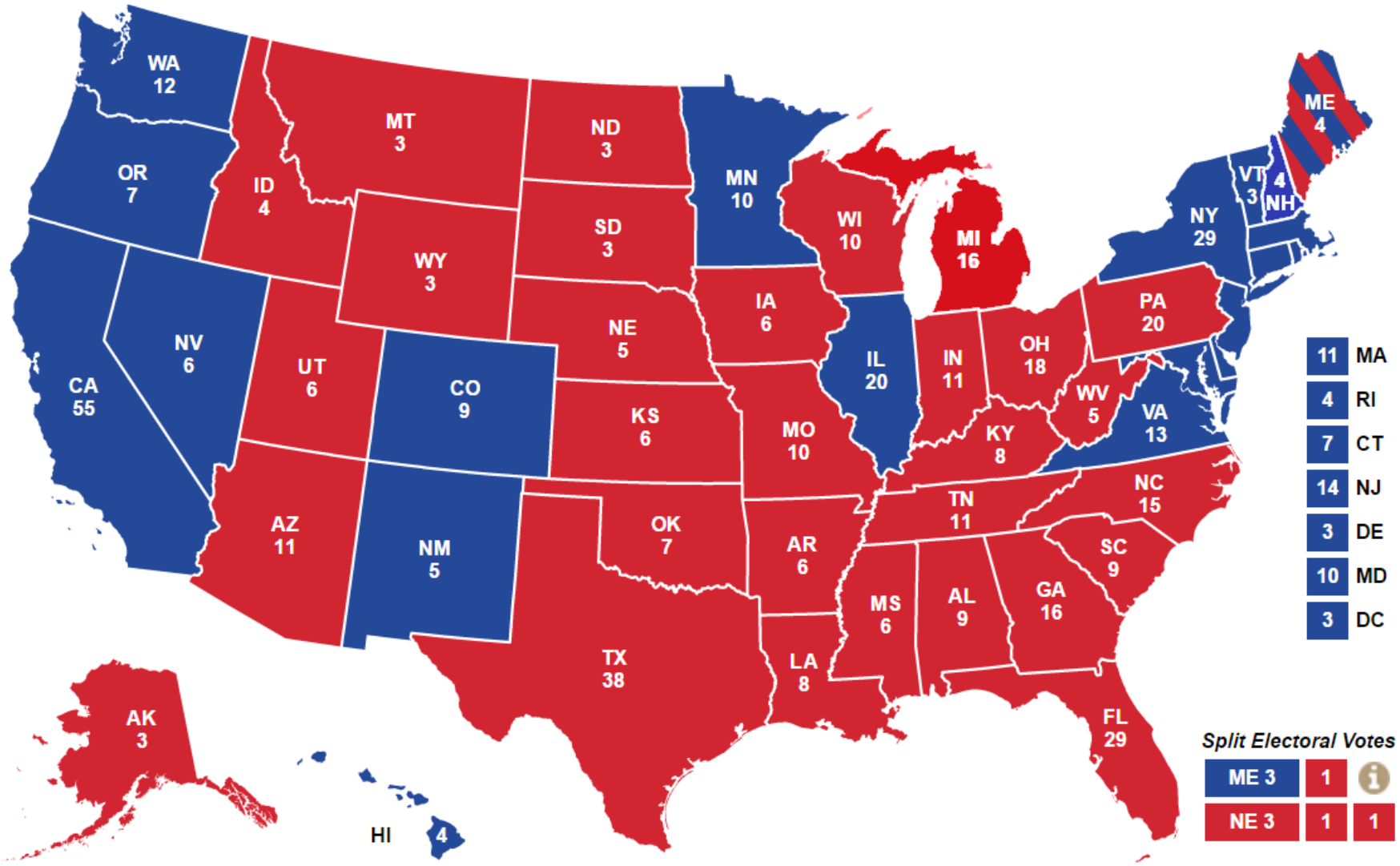
Obvod	M	V	Vítěz
1	12	8	A
2	12	8	A
3	12	8	A
4	12	8	A
5	12	8	A

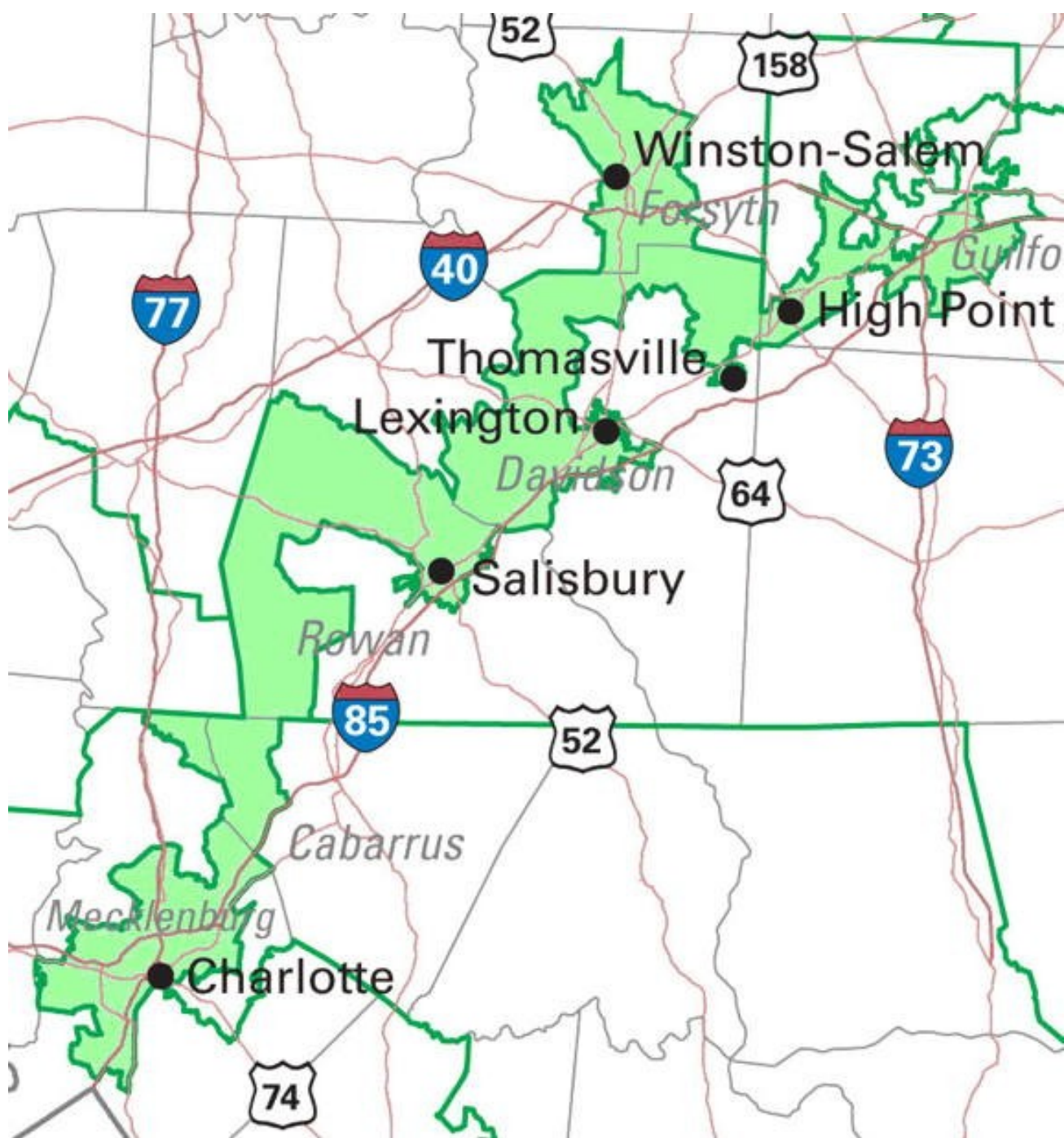
Strana	Voliči	Křesla	Vítěz
A	60	5	
B	40	0	

Po úpravě

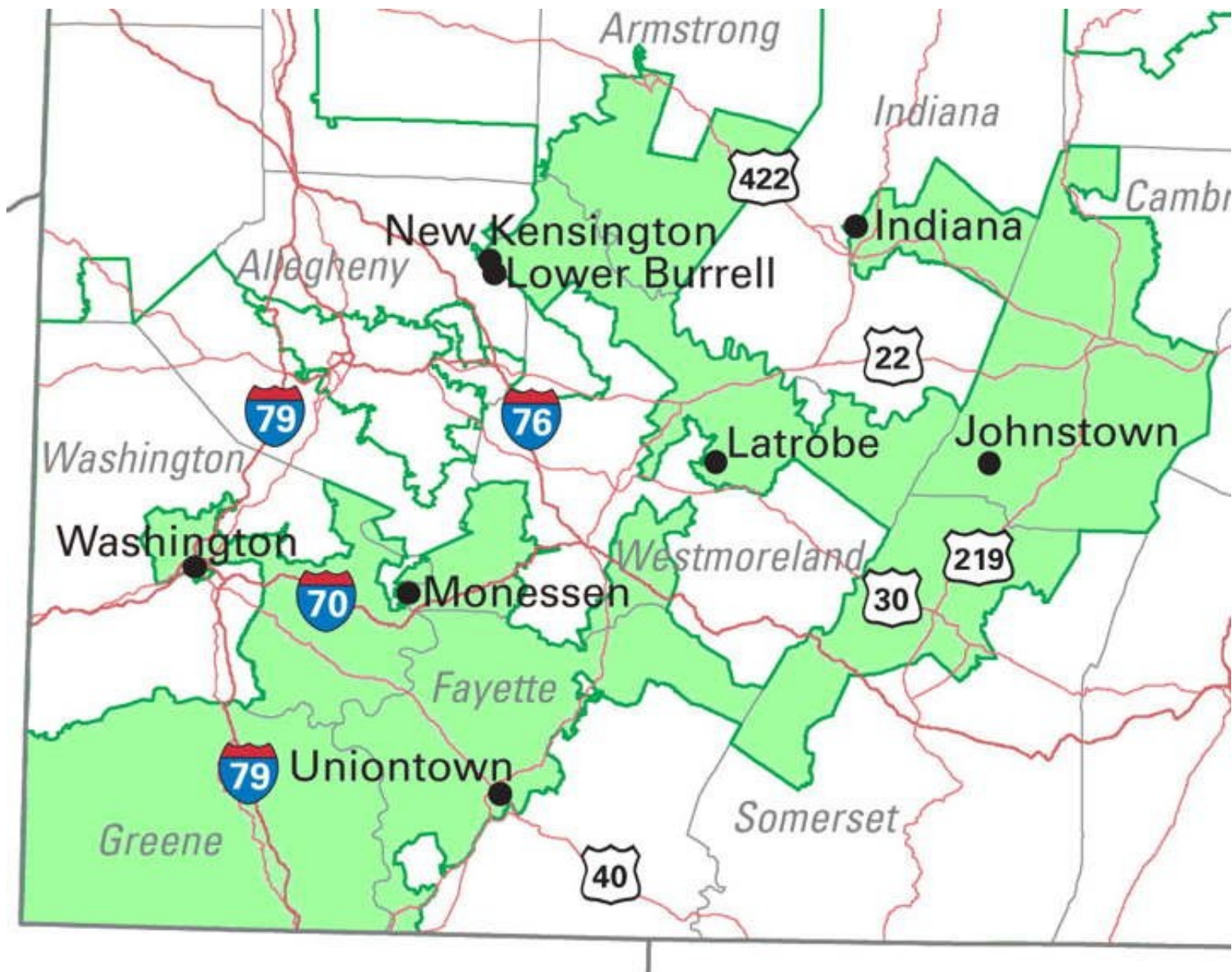
Obvod	M	V	Vítěz
1	20	0	A
2	20	0	A
3	7	13	B
4	7	13	B
5	6	14	B

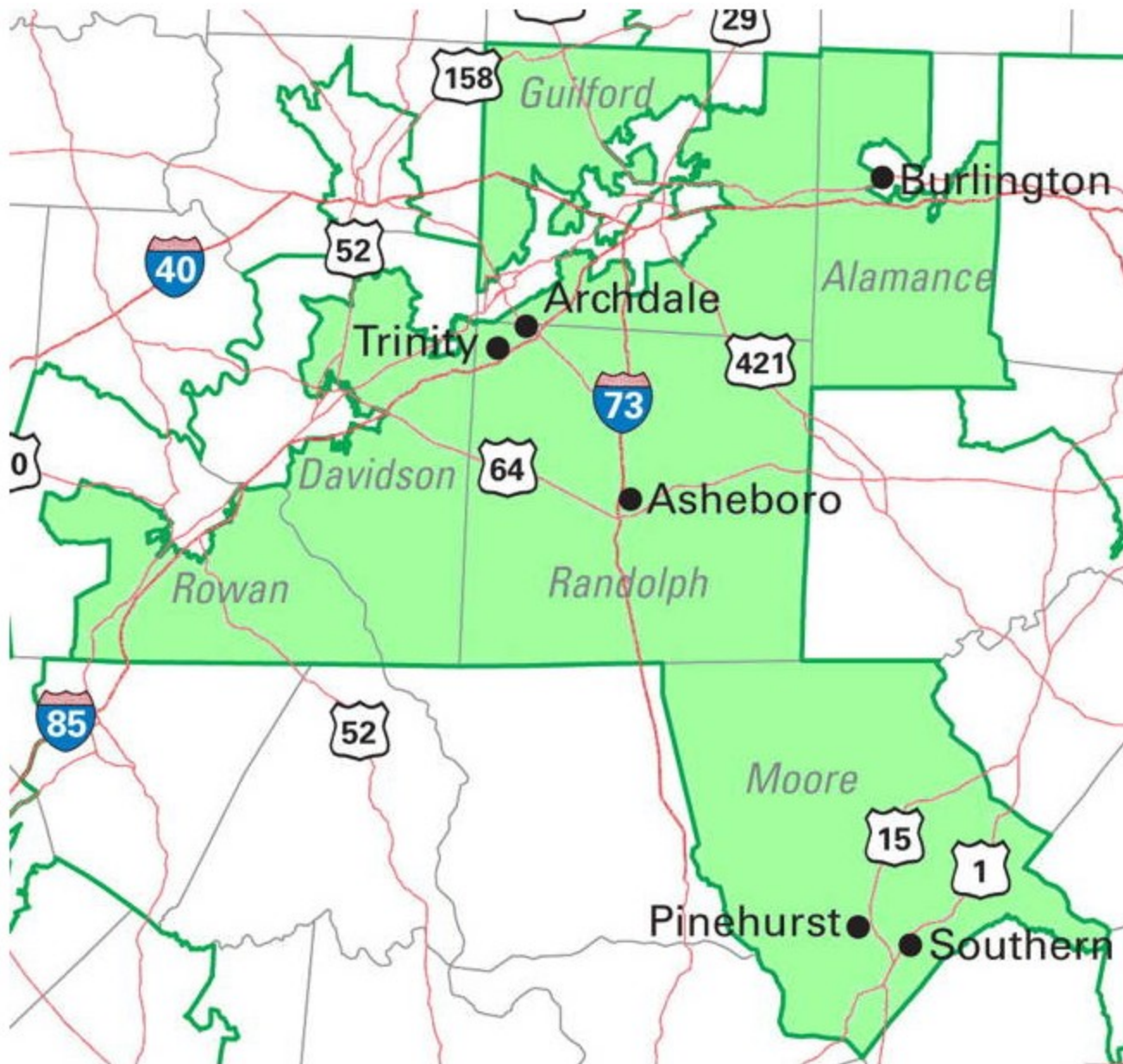
Strana	Voliči	Křesla	Vítěz
A	60	2	
B	40	3	

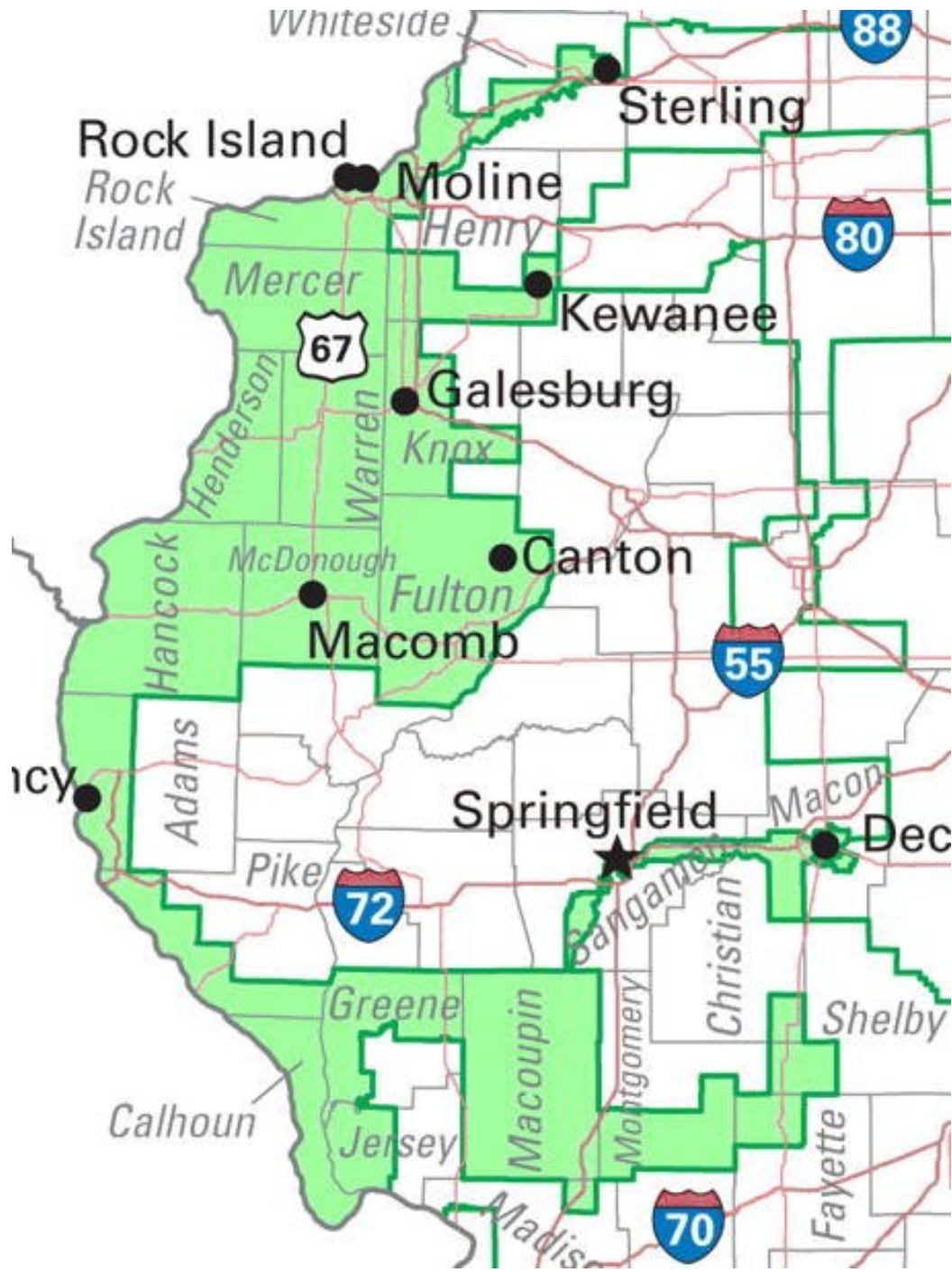

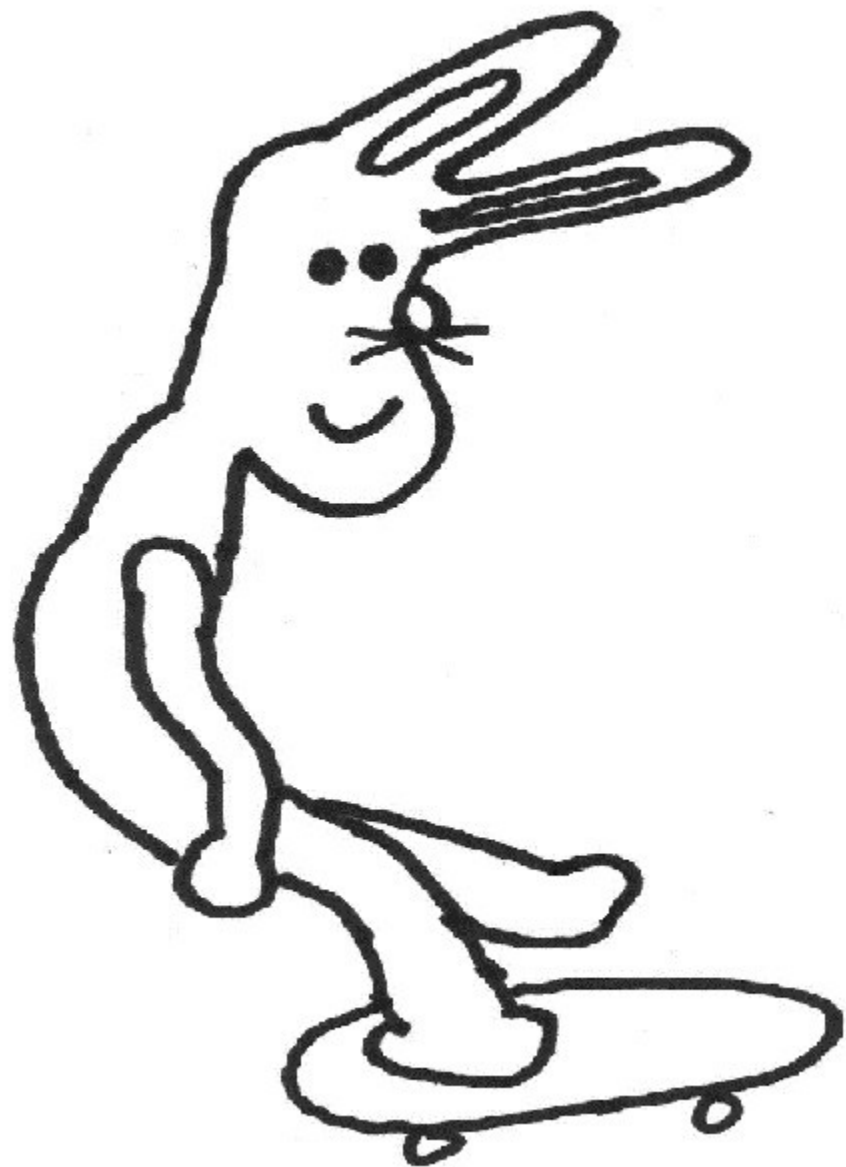
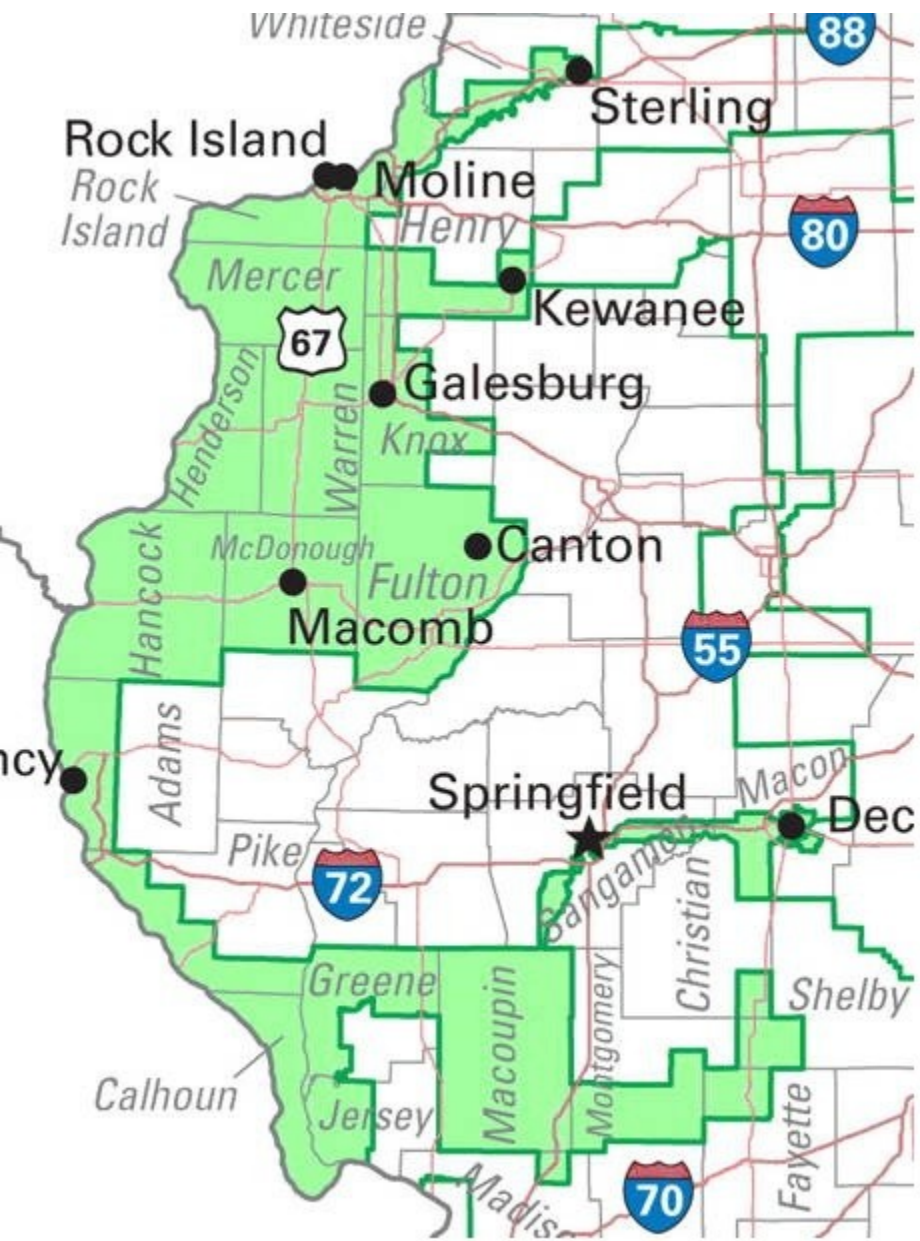

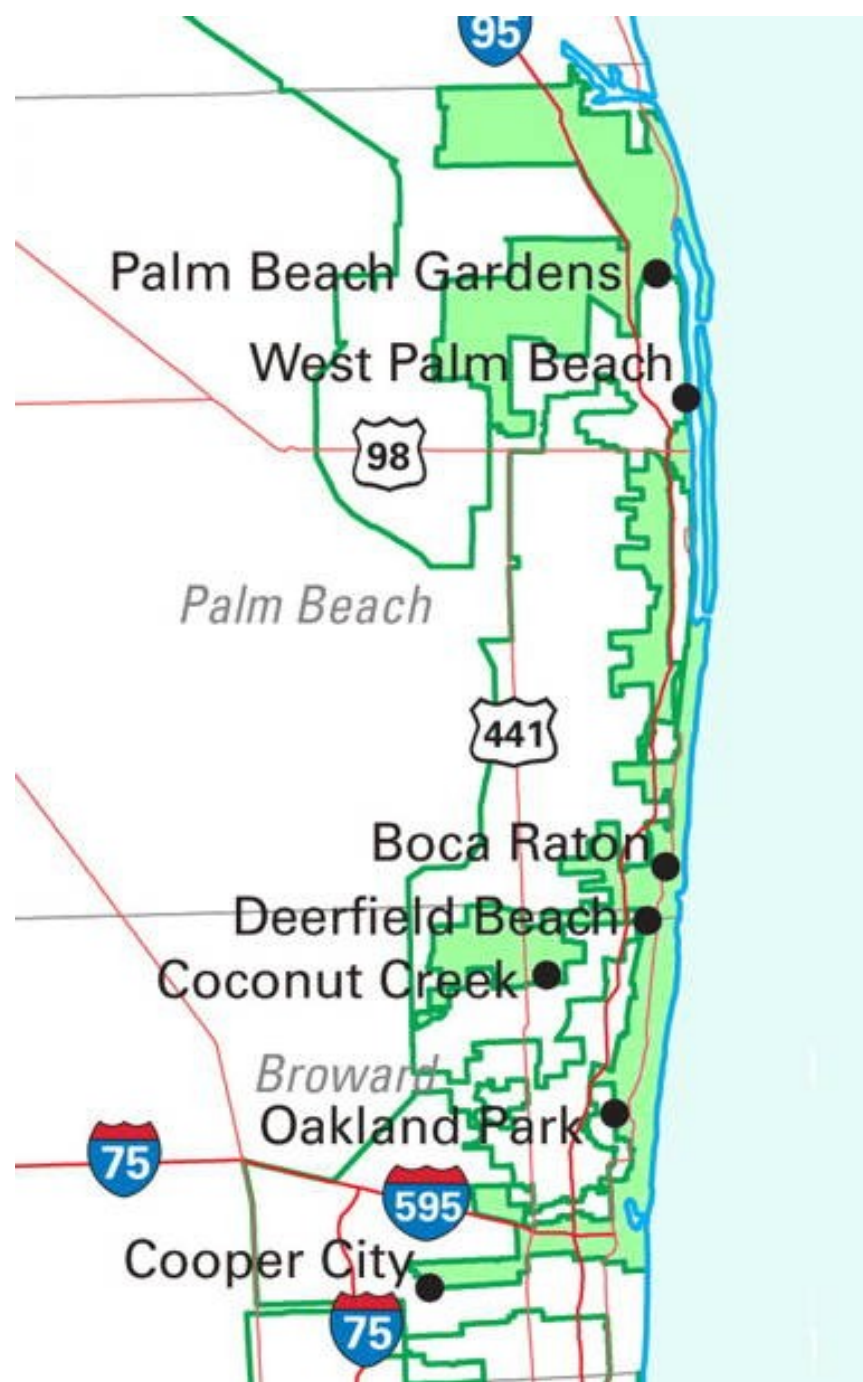

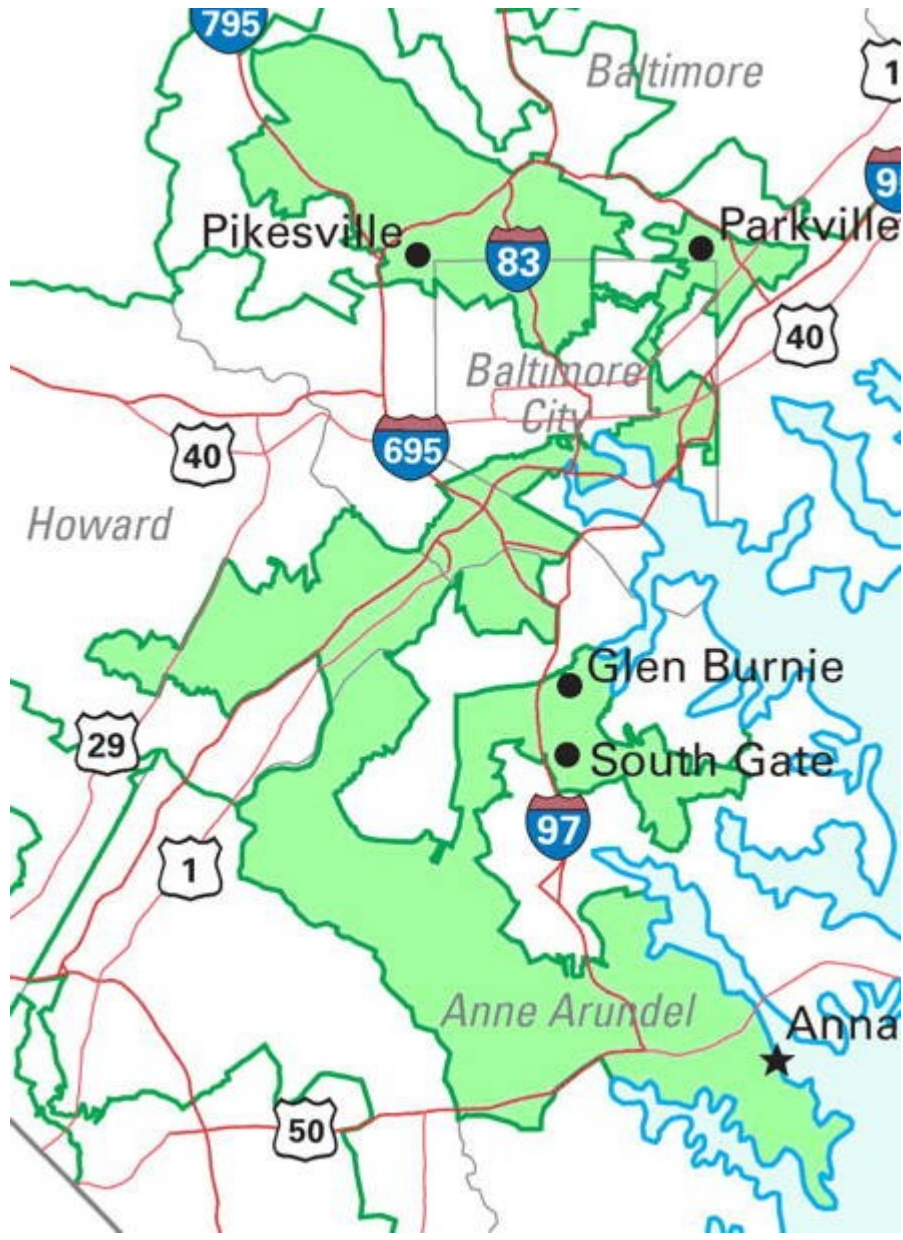

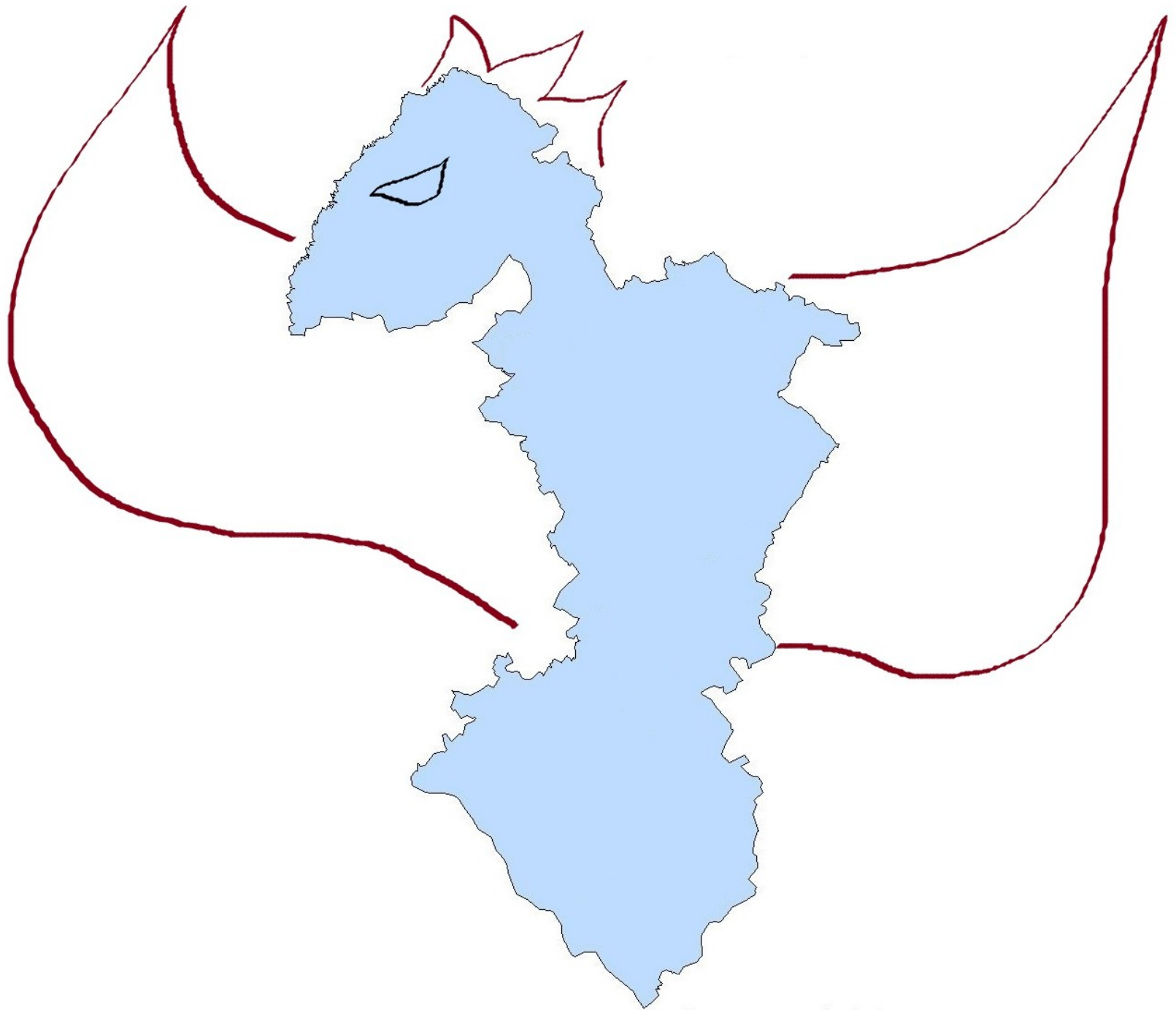

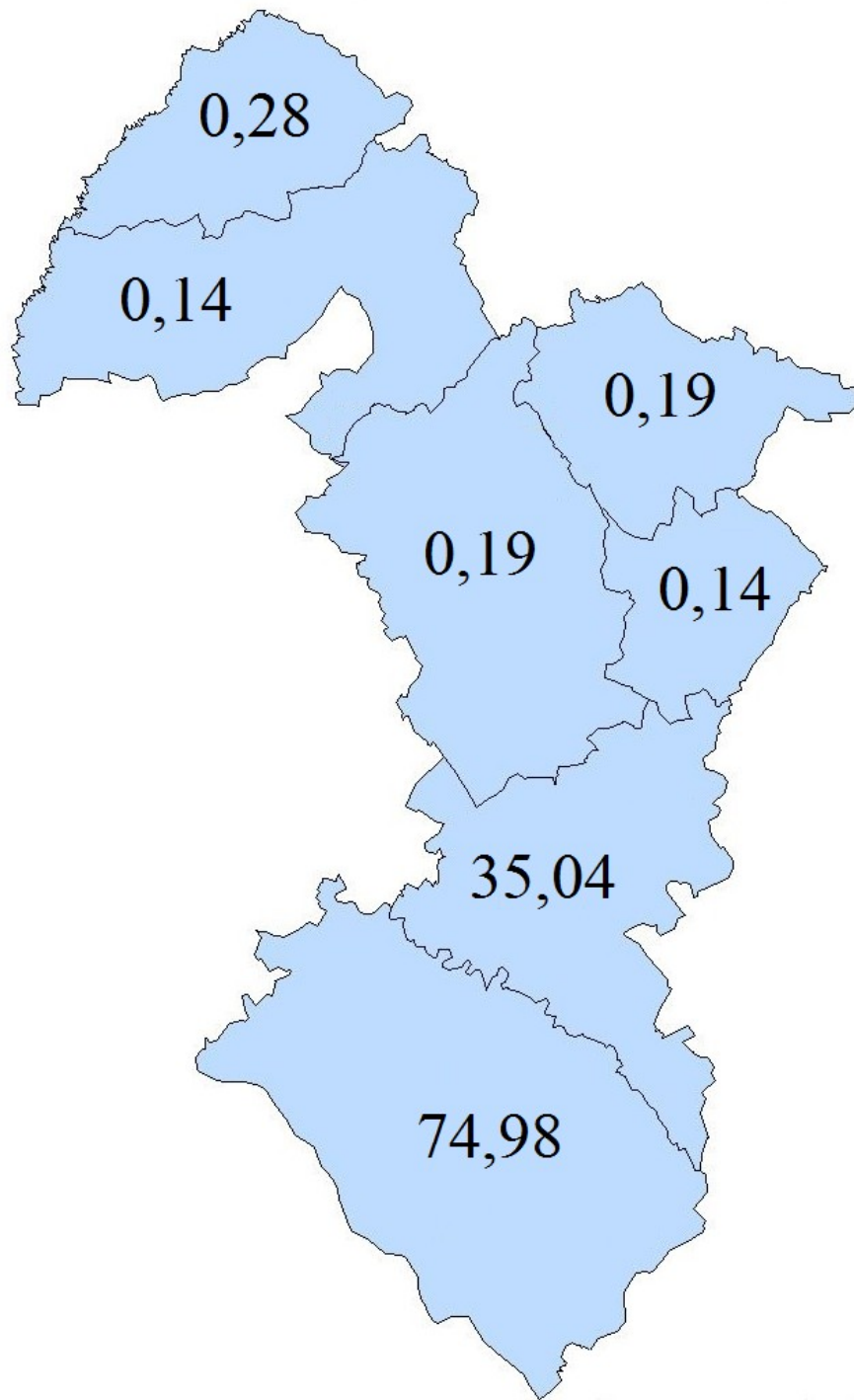

Gerrymandering

- Někdy může být výsledek i kontroverzní
- Bernstein (1996): *Racial Gerrymandering*
- Jižní státy USA na začátku 90. let:
 - Disproporce mezi rasovým složením obyvatelstva a jeho politickou reprezentací
 - Relevantní podíl obyvatelstva černé pleti, zato pouze minimum černošských poslanců
 - Snaha napravit daný stav pomocí úpravy hranic obvodů

Gerrymandering

- Demokrati – masivní podpora od černošských voličů a klesající podpora u bělochů
- Zajištění černošské reprezentace prostřednictvím vytvoření obvodů s převahou černošského obyvatelstva
- Výsledek?

Gerrymandering

- V nových obvodech dokázali vítězit Demokrati černé pleti
- Samotná Demokratická strana ale oslabila, protože nebyla schopna vítězit v obvodech s výraznou převahou bílé populace
- Kdo získal:
 - Kandidáti Demokratů černé pleti
 - Republikáni
- Kdo ztratil – Demokrati jako strana

Úkol 1

- Situace:
 - 2 politické strany – A a B
 - 333 voličů, z toho A má pouze 139 (41,7 % - „modří voliči“)
- Cíl – vytvořte obvody tak, aby strana A vyhrála
- Podmínky:
 - Utvořte 5 obvodů
 - Každý obvod musí být v rozsahu 60 – 70 voličů

Úkol

8	9	10	11
3	9	6	4
4	5	9	1
9	11	4	4
5	6	10	10

6

= 6 voličů strany A

9

= 9 voličů strany B

Úkol – správný postup

8	9	10	11
3	9	6	4
4	5	9	1
9	11	4	4
5	6	10	10

Úkol – špatný postup

8	9	10	11
3	9	6	4
4	5	9	1
9	11	4	4
5	6	10	10

2	6	7	6	6	9	4	8
9	6	3	5	9	2	5	5
11	3	4	3	6	2	2	4
10	2	4	2	10	1	8	7
3	3	1	5	7	9	5	3
4	10	2	2	4	8	6	5
2	3	5	3	2	10	8	7
1	3	11	4	7	2	10	7

Úkol 2

- Situace:
 - 2 politické strany – A a B
 - 408 voličů, z toho A má pouze 173 (42,4 % - „modří voliči“)
- Cíl – vytvořte obvody tak, aby strana A vyhrála
- Podmínky:
 - Utvořte 8 obvodů
 - Každý obvod musí být v rozsahu 45 – 55 voličů

3	6	9	1	8	6	3	10
10	3	2	2	3	8	11	5
10	4	6	3	3	4	11	4
11	8	3	8	8	6	9	6
2	3	10	2	9	8	7	7
7	4	6	8	8	10	10	9
3	10	7	4	9	6	6	9
6	3	2	8	5	10	9	7